

Anonimizált változat

Fordítás

C-276/22 – 1

C-276/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. április 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Corte suprema di cassazione (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. április 11.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

Edil Work 2 S.r.l.

S.T. S.r.l.

Ellenérdekű fél:

STE S.a.r.l.

[omissis]

A CORTE SUPREMA DI CASSAZIONE (semmtíósék, Olaszország)

SECONDA SEZIONE CIVILE (második polgári tanács)

[omissis] [A bírósági tanács összetétele]

meghozta a következő

KÖZBENSŐ VÉGZÉST

az EDIL WORK 2 SRL [omissis] és az S.T. SRL [omissis]

– *felperesek* –

által

az STE SARL [omissis]

– alperessel –

szemben

CM

– kötelezettel –

szemben

a CORTE D'APPELLO di ROMA (római fellebbviteli bíróság, Olaszország) [omissis] 8288/2018. sz. ítélete ellen benyújtott [omissis] felülvizsgálati kérelem tárgyában.

[omissis] *[Eljárási formulák]*

A releváns tényállás és az alapeljárás tárgya

- 1 2004-ben az Agricola Torcrescenza korlátolt felelősségű társaság (s.r.l.), amelynek eszközei és tevékenységei kizárólag a római Castello di Tor Crescenza nevű ingatlankomplexumból állnak, cégnevét STA s.r.l.-re változtatta, és a székhelyét a Luxemburgi Nagyhercegség területére tette át, ahol STE s.a.r.l.-re változtatta cégnevét.
- 2 2010-ben a társaság rendkívüli taggyűlést tartott Luxemburgban, amelyen az egyedüli ügyvezetőnek (*gérante*) S.B.-t neveztek ki. Ebből az alkalomból S. B. F. F. társaságon kívüli személyt nevezte ki általános képviselőnek, és felhatalmazta arra, hogy „a Luxemburgi Nagyhercegség területén és külföldön a társaság nevében és javára meghozzon valamennyi szükséges intézkedést, és elvégezze az összes szükséges műveletet kivételek és kizárások nélkül, de mindig a társaság tevékenységi körén belül”.
- 3 2012-ben F. F. képviselő a Castello di Tor Crescenzát az olasz ST s.r.l. társaság részére ruházta át, amely mindenekelőtt előszerződés keretében vállalta, hogy értékesíti azt M. M. részére, majd azt az olasz Edil Work 2 s.r.l. társaságra ruházta át.
- 4 2013-ban az STE s.a.r.l. pert indított – a Tribunale di Roma (római bíróság, Olaszország) előtt – az ST s.r.l. és az Edil Work 2 s.r.l. társasággal szemben, amelyben a két átruházási okirat semmissé nyilvánítását kérte a jogköröknek a felperes társaság ügyvezetője által F. F. részére történő átruházásának érvénytelensége miatt. A Tribunale di Roma (római bíróság), amely nem foglalt állást az alkalmazandó joggal kapcsolatban, elutasította a keresetet, mivel úgy ítélte meg, hogy F. F. részére érvényesen adtak megbízást.

- 5 A másodfokon eljáró Corte d'appello di Roma (római fellebbviteli bíróság) helyt adott a keresetnek. A fellebbviteli bíróság először is megerősítette az olasz jog alkalmazását, mivel a nemzetközi magánjogi törvény (218/1995. sz. törvény) 25. cikke szerint az olasz jogot kell alkalmazni, ha a társaság „fő tevékenységének helye” Olaszországban található, amely fő tevékenység helye az STE s.a.r.l. esetében vitathatatlanul Olaszországban található, mivel a Castello di Tor Crescenza komplexuma a társaság „egyetlen és teljes vagyonát” képezi. A fellebbviteli bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a korlátlan (területi és tartalmi) irányítási jogkörnek egy olyan, társaságon kívüli harmadik személyre történő átruházása, mint például F. F., ellentétes a polgári törvénykönyv 2381. cikkének 2. bekezdésével (amely előírja, hogy a társaság igazgatósága csak ugyanezen igazgatóság tagjaira ruházhatja át jogköreit). A fellebbviteli bíróság tehát a jogköröknek a társaság ügyvezetője által F. F. részére történő átruházását semmissé és következésképpen a Castello di Tor Crescenzának a két alperes társaság részére történő átruházását érvénytelenné nyilvánította.
- 6 Az Edil Work 2 s.r.l. és az ST s.r.l. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jelen bírósághoz, mindenekelőtt az 1995. évi 218. sz. törvény 25. cikke 1. bekezdése második részének alkalmazhatóságát vitatva, mivel a fellebbviteli bíróság nem vette figyelembe, hogy e rendelkezés értelmét és hatályát alapvetően érintette az európai jog, amely előírja, hogy az nem alkalmazható, ha annak értelmezése e joggal összeegyeztethetetlen.
- 7 Az alperes STE s.a.r.l. kifogásolta a felülvizsgálati kérelmet, különösen arra hivatkozva, hogy mivel a társaság fő tevékenységének helye Olaszországban volt, az F. F. részére átruházott jogköröknek és a felperes társaságok részére történő ezt követő átruházásoknak az érvényességét az olasz jog alapján kell vizsgálni a közösségi jog értelmezési beavatkozása nélkül.

A releváns nemzeti rendelkezések

- 8 A releváns nemzeti rendelkezés mindenekelőtt a 218/1995. sz. törvény (Hivatalos Közlöny, 1995. június 3., 128. szám) 25. cikke. A „Társaságok és egyéb szervezetek” című cikk a következőképpen rendelkezik:

„1. A társaságokra, egyesületekre, alapítványokra és bármely más köz- vagy magánjogi szervezetre, még akkor is, ha nem egyesületi jellegű, annak az államnak a joga irányadó, amelynek területén az alapításra irányuló eljárás befejeződött. Az olasz jog alkalmazandó azonban, ha az ügyvezetés helye Olaszországban található, vagy ha az ilyen szervezetek fő tevékenységének helye Olaszországban található.

2. A szervezetre irányadó törvény szabályozza többek között a következőket: a) jogi forma; b) a név vagy cégnév; c) létesítés, átalakulás és megszűnés; d) jogképesség; e) a szervek létrehozása, hatásköre és működési módja; f) a szervezet képviselője; g) a tagi jogállás megszerzésének és elvesztésének módja, valamint

az e jogállással járó jogok és kötelezettségek; h) a szervezet kötelezettségeiért való felelősség; i) a törvény vagy a létesítő okirat megsértésének következményei.

3. A létesítő okirat szerinti székhely más államba történő áthelyezése és a különböző államokban székhellyel rendelkező szervezetek egyesülése csak akkor hatályos, ha arra az érintett államok jogszabályainak megfelelően kerül sor.”

- 9 A másik releváns nemzeti rendelkezés a polgári törvénykönyv 2507. cikke, amely a „Külföldön alapított társaságok” című fejezetet nyitja, és amely szerint „a fejezetben foglalt rendelkezéseket az Európai Közösségek jogának elvei alapján kell értelmezni és alkalmazni”.

A releváns uniós jogi rendelkezések

- 10 Az európai uniós jog tekintetében a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezések, különösen az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk relevánsak.

- 11 Az EUMSZ 49. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Ezt a rendelkezést azokra a korlátozásokra is alkalmazni kell, amelyek képviselőnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak egy tagállam valamely tagállamban letelepedett állampolgára által történő alapítására vonatkoznak.

A szabad letelepedés magában foglalja a jogot gazdasági tevékenység önálló vállalkozóként történő megkezdésére és folytatására, vállalkozások, így különösen az 54. cikk második bekezdése szerinti társaságok alapítására és irányítására, a letelepedés országának joga által a saját állampolgáira előírt feltételek szerint, figyelemmel a tőkére vonatkozó fejezet rendelkezéseire is.”

- 12 Az EUMSZ 54. cikk előírja:

„Valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaság, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Unió területén van, e fejezet alkalmazása szempontjából ugyanolyan elbánásban részesül, mint azok a természetes személyek, akik a tagállamok állampolgárai.

»Társaság« a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött társaság, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a nonprofit szervezeteket.”

Az Európai Unió Bíróságának releváns ítéletei

- 13 Kiterjedt a Bíróság ítélkezési gyakorlata a társaságok letelepedési szabadságának kérdésében.

- 14 Ami a jelen kérelmet illeti, különösen a következőket kell megjegyezni:
- 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítélet (81/87, EU:C:1988:456)
  - 1999. március 9-i Centros ítélet (C-212/97, EU:C:1999:126);
  - a 2002. november 5-i Überseering ítélet (C-208/00, EU:C:2002:632);
  - a 2003. szeptember 30-i Inspire Art ítélet (C-167/01, EU:C:2003:512);
  - a 2005. december 13-i SEVIC Systems ítélet (C-411/03, EU:C:2005:762);
  - a 2006. szeptember 12-i Cadbury Schweppes ítélet (C-196/04, EU:C:2006:544);
  - a 2008. december 16-i Cartesio ítélet (C-210/06, EU:C:2008:723);
  - a 2011. november 29-i National Grid Indus ítélet (C-371/10, EU:C:2011:785);
  - a 2012. július 12-i VALE ítélet (C-378/10, EU:C:2012:440);
  - a 2017. október 25-i Polbud ítélet (C-106/16, EU:C:2017:804).
- 15 A hivatkozott ítéletek közül a Polbud ítélet különös jelentőséggel bír a szóban forgó ügyben. Az Európai Unió Bírósága elé terjesztett ügyben egy lengyel társaság – amely úgy határozott, hogy csak a létesítő okirat szerinti székhelyét helyezi át Luxemburgba annak érdekében, hogy e társaság a jogi személyiségének elvesztése nélkül a luxemburgi jog hatálya alá kerüljön – a cégnyilvántartásból történő törlés iránti kérelem benyújtásának időpontjában szembesült a végelszámolás dokumentációjának hiányával. A lengyel legfelsőbb bíróság, amelyhez a Polbud a törlés iránti kérelem kétszeri elutasítása után fordult, mindenekelőtt azt a kérdést tette fel a Bíróságnak, hogy a letelepedés szabadsága alkalmazandó-e a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezésére, hogy ott e másik tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, anélkül hogy az említett társaság tényleges székhelye áthelyezésre kerülne.
- 16 A Bíróság megállapította, hogy a letelepedés szabadsága vonatkozik azon helyzetre, amelyben az egyik tagállam jogszabályai szerint létrehozott társaság valamely másik tagállam joga szerinti társasággá szándékozik átalakulni, tiszteletben tartva az e másik tagállam által valamely társaságnak a nemzeti jogrendjéhez való kapcsolódásra vonatkozóan meghatározott kritériumot, még ha e társaság gazdasági tevékenységének lényeges részét – vagy akár összességét – az első tagállamban végzi is (lásd Polbud ítélet 34., 38. és 44. pontját).

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 17 A jelen ügyben egy eredetileg olasz jog szerint alapított tőkeegyesítő társaságról (korlátolt felelősségű társaság) van szó, amelyet töröltek a cégjegyzékből, majd

luxemburgi társasággá átalakulva székhelyét Luxemburgba helyezte át, miközben üzleti tevékenységének helye Olaszországban maradt.

- 18 A ténybeli és jogi háttér eltér a Polbud ítélet alapját képezőtől. A jelen ügyben, akárcsak a Polbud ügyben, egy olyan társaságról van szó, amely úgy határoz, hogy székhelyét Luxemburgba helyezi át, miközben üzleti tevékenységének helye a származási tagállamban marad.
- 19 [omissis] *[A kérdést előterjesztő bíróság által irrelevánsnak ítélt szempont]*
- 20 Az olasz jog lehetővé teszi az olasz társaságok külföldi társaságokká történő átalakulását: a nemzetközi magánjogi törvény 25. cikkének 3. bekezdése (fenti 8. pont) ugyanis úgy rendelkezik, hogy „a létesítő okirat szerinti székhely más államba történő áthelyezése és a különböző államokban székhellyel rendelkező szervezetek egyesülése csak akkor hatályos, ha arra az érintett államok jogszabályainak megfelelően kerül sor”. A rendelkezés tehát elismeri a létesítő okirat szerinti székhely áthelyezését, azzal a feltétellel, hogy az áthelyezés nemcsak a fogadó állam joga alapján, hanem az összes érintett jogi szabályozás alapján érvényes. Az olasz ítélkezési gyakorlat szerint az áthelyezés a társaságnak az olasz cégjegyzékből való törlését követően nem vonja maga után a társaság jogalanyiségének megszűnését. [omissis] *[Nemzeti ítélkezési gyakorlat]*
- 21 Az ügyben felvetett kérdés az, hogy milyen jog alkalmazandó a társaságra, ha az áthelyezte a létesítő okirat szerinti székhelyét az Unió valamely tagállamába, de üzleti tevékenységének helye továbbra is a származási tagállamban maradt.
- 22 Különösen az vitatott, hogy az irányítási jogköröknek a társaság ügyvezetője által egy harmadik személyre történő átruházását a letelepedés helye szerinti állam, vagyis a társaság jelenlegi létesítő okirat szerinti székhelye szerinti állam joga, vagy azon származási állam joga alapján kell-e értékelni, ahol a társaság üzleti tevékenységének helye maradt.
- 23 [omissis] *[Hivatkozás az 5. és 8. pontra]*
- 24 A 25. cikk 1. bekezdésének első része a társaságra alkalmazandó jog meghatározása kapcsoló elvének azt a helyet jelöli meg, ahol a társaság alapításának folyamata befejeződött, így az úgynevezett létesítő okiratba foglalás kritériumát választja. A 2. bekezdés ezután egy nem kimerítőnek, hanem csupán példálózónak tekinthető felsorolással (fenti 8. pont) meghatározza, hogy mely szempontok tartoznak a szabály hatálya alá, aminek következtében a társaság alapítására, jellemzőire, szervezeti felépítésére, belső és külső működésére vonatkozó valamennyi kérdés a létesítő okiratba foglalás helye szerinti jog hatálya alá tartozik.
- 25 A 25. cikk 1. bekezdésének második része azonban korrekciót tartalmaz a létesítő okiratba foglalás kritériuma tekintetében, és kiterjeszti az olasz jogot azokra a társaságokra is, amelyeket bár egy másik állam területén alapítottak,

„ügyvezetésük székhelye” vagy „fő tevékenységük helye” Olaszországban található.

- 26 A társaság fő tevékenysége helyének korrekciós kritériumát a fellebbviteli bíróság a jelen ügyben alkalmazandónak ítélte, és így értékelte az olasz társasági jog és annak az ítélkezési gyakorlat általi alkalmazása alapján a jogköröknek az ügyvezető által F. F. részére történő átruházását.
- 27 Meg kell jegyezni, hogy a jogkörök F. F. részére történő átruházására az STE s.a.r.l. társaság Luxemburgban tartott rendkívüli taggyűlésén került sor; e jogkörök alapján ruházta át F.F. a társaság üzleti tevékenységét képező ingatlanegyüttest egy Olaszországban kötött ügylettel (az átruházásra az olasz S.T. s.r.l. társaság taggyűlésén került sor).
- 28 A 25. cikk 1. bekezdése második részének a társaságok letelepedési szabadságával való összeegyeztethetőségét vitatták a felülvizsgálati kérelmet benyújtó társaságok a jelen bíróság előtt folyó eljárásban.
- 29 Az ügy vizsgálata során a bírósági tanács véleménye szerint a következő szempontokat kell figyelembe venni.
- 30 Az Európai Unió Bírósága által a társaságok letelepedési szabadsága tekintetében adott értelmezés (lásd a fenti 14. pontban hivatkozott ítéleteket) szerint e szabadság felöleli a valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott társaság ahhoz való jogát is, hogy valamely másik tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, amennyiben teljesülnek az e másik tagállam jogszabályaiban meghatározott feltételek, és különösen teljesül az utóbbi tagállam által valamely társaságnak a nemzeti jogrendjéhez való kapcsolódására vonatkozóan meghatározott kritérium.
- 31 Az uniós jogi egységesítés hiányában az adott társaságra vagy vállalkozásra alkalmazandó nemzeti jogot kijelölő kapcsolóelv meghatározása az EUMSZ 54. cikk értelmében az egyes tagállamok saját hatáskörébe tartozik. Ugyanezen EUMSZ 54. cikk a társaság székhelyét, a központi ügyvezetését vagy az üzleti tevékenységének fő helyét, mint ilyen kapcsolóelveket, egyenrangúnak tekinti (lásd az (EU) 2017/1132 irányelvnek a határokon átnyúló átalakulások, egyesülések és szétválások tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2121 irányelv (3) preambulumbekkezdését, *Európai Unió Hivatalos Lapja*, 2019. december 12., L sorozat, 321. szám).
- 32 Ezért, ahogyan arra az ítélkezési gyakorlat rámutat, az a tény, hogy kizárólag a székhely kerül áthelyezésre, a központi ügyvezetés és az üzleti tevékenység fő helye azonban nem, önmagában nem zárja ki az EUMSZ 49. cikk szerinti szabad letelepedés alkalmazhatóságát.
- 33 A kérdés tehát az, hogy a letelepedés szabadsága magában foglalja-e azt, hogy az a társaság, amely üzleti tevékenységének helyét megtartotta a származási államban, a fogadó állam jogának hatálya alá kerül nemcsak az alapítása, hanem

az irányítása tekintetében is, amely nemcsak belső, hanem külső is, mivel a jelen ügyben az irányítási jogköröket egy társaságon kívüli harmadik személyre ruházták, és amely döntően befolyásolta a társaság tevékenységét.

- 34 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az EUMSZ 49. cikk második bekezdése a társaságok alapításával és irányításával kapcsolatban említi a letelepedés szabadságát, és hogy a fent említett, 2019. november 27-i (EU) 2019/2121 irányelv (2) preambulumbekzdése hangsúlyozza, hogy a letelepedés szabadsága azt jelenti, hogy nemcsak a társaságok alapítását, hanem az irányítását is a letelepedés szerinti tagállam joga által előírt feltételeknek megfelelően kell végezni; a 2019/2121 irányelv 1. cikke a „valamely másik tagállam joga által szabályozott tőkeegyesítő társasággá” történő átalakulásról beszél (megjegyzendő, hogy az irányelvet az olasz jogalkotó még nem hajtotta végre, és a hatáskörnek a kormányra történő átruházásáról szóló törvényjavaslat a parlament előtt van).
- 35 Az olasz jog tekintetében azt is figyelembe kell venni, hogy 2003-ban a társasági jognak a 6/2003. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelettel végrehajtott reformjával illesztették be a külföldön alapított társaságokra vonatkozó fejezet elejére a polgári törvénykönyv 2507. cikkét (fenti 9. pont), amelynek alapján nemcsak a fejezet rendelkezéseinek értelmezése, hanem azok alkalmazása is a közösségi jog elvei alapján történik. [omissis] *[A vonatkozó jogirodalomra való hivatkozások]*
- 36 Összefoglalva tehát, az európai jogban vannak arra utaló jelek, hogy a fogadó államnak – a székhelyét ebbe az államba áthelyező társaságra alkalmazandó – joga kiterjed a társaság működésére és irányítására vonatkozó rendelkezésekre. Az a tény azonban, hogy a jelen ügyben a társaság irányításának olyan aktusával állunk szemben, amely befolyásolta a társaság üzleti tevékenységét, amelynek helye Olaszországban, a származási államban található, ahol a társaság megtartotta jogi személyiségét, a bírósági tanács véleménye szerint kétséget hagy afelől, hogy a szóban forgó irányítási aktust a luxemburgi jog helyett az olasz jog és annak a joggyakorlat általi értelmezése alapján kell értékelni.
- 37 Ezért annak ellenére, hogy a Bíróságnak a társaságok letelepedési szabadságára vonatkozó ítélkezési gyakorlata mára kiterjedt, a bírósági tanács úgy véli, hogy a jelen eljárásban felmerült, a társaságok letelepedési jogának értelmezésére vonatkozó kérdést az Európai Bíróság elé kell terjeszteni, tekintettel arra is, hogy a kérdést a Corte di cassazione (semmitűszék, Olaszország) előtt vetették fel, amelynek határozatai ellen – a kivételes esetektől eltekintve – nincs helye jogorvoslatnak.

A Bíróság elé előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 38 Következésképpen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést kell a Bíróság elé terjeszteni:

„Ellentétes-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. és 54. cikkével az, hogy az a tagállam, amelyben egy társaságot (korlátolt felelősségű társaságot) eredetileg alapítottak, alkalmazza e társaságra a nemzeti jognak a társaság működésére és irányítására vonatkozó rendelkezéseit, ha a társaság, miután székhelyét áthelyezte, és a társaságot a fogadó tagállam joga szerint újból létrehozták, üzleti tevékenységének helyét továbbra is megtartja a származási tagállamban, és a szóban forgó irányítási aktus döntően befolyásolja a társaság tevékenységét?”

39 [omissis]

[omissis] *[Eljárási formulák]*

Így határozott Rómában [omissis] 2022. január 11-én.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM